

ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ

XXI століття значно активізує інтеграційні процеси у різних галузях культури, що підвищує вимоги суспільства до освітянської галузі, яка покликана завжди бути на крок попереду. Це є украй актуальним для вітчизняної освіти, оскільки Україна, приєднавшись до Болонського процесу, увійшла до загальноєвропейського освітнього простору, який потребує інтеграції знань як основи свого розвитку. Відповідно, повинні відбутися зміни і в мистецькій освіті – зміни у напрямку інтеграції художньо-естетичних та художньо-культурологічних знань з метою їх концентрації, упорядкування, узагальнення, і, врешті-решт, побудови цілісної системи художнього пізнання. Нагальність модернізації мистецької освіти суттєво детермінується також і складними умовами постпостмодерністської еволюції, опосередкованої не лише глобалізацією й інформатизацією культурного середовища, а насамперед його технообразотворчістю та всеохоплюючою віртуалізацією.

Специфіка постпостмодернізації культури виявляється через ствердження низки нових художньо-естетичних канонів – інтернетівська арт-діяльність, що успішно конкурує із її традиційними формами, інтерактивність, віртуалізація

художнього середовища тощо. Слід звернути особливу увагу на те, що нині віртуальна реальність є не просто ознакою часу, створенням нових можливостей пізнання, а чинником, що формує нові духовні цінності й нову свідомість. Віртуальна культура виховує сучасне покоління у значно більших масштабах, ніж традиційна культура родинної і шкільної освіти, причому комп'ютерні технології розвиваються настільки стрімкими темпами, що традиційна освіта не встигає вчасно й адекватно реагувати на виклики віртуальної реальності, яка сама по собі є інтегрованою системою.

Відтак, очевидно, що інтеграційні процеси в мистецькій освіті – це вимога часу, вимога сучасного суспільства, яке потребує вчителя не просто освіченого, озброєного новітніми знаннями й художньо-педагогічними технологіями, а, насамперед, особистості з цілісним світосприйманням і світоосягненням, здатної до інтегративного мислення, створення цілісної картини культури і світу, у якій мистецтво постане як поліхудожнє явище у всій єдності його видів.

Напрямки інтеграції процесу навчання мистецтву на сучасному етапі ще не вибудовані в єдину впорядковану систему. Науковцями активно розроблюються концепції інтеграції художньо-культурологічних знань, методики і художньо-педагогічні технології інтегративного навчання, вносяться зміни у навчальні плани, вводяться нові інтегративні курси, впроваджуються комплексні програми і творчі проекти тощо. Проте для того, щоб усі ці позитивні начебто рухи не перетворилися на «броунівський рух» містечкових рішень, необхідно, на думку автора, по-перше, створити інтегровані програми на рівні державних стандартів, а по-друге, ніколи не відступати від основоположних принципів будь-якої інтеграції в системі мистецької освіти – збереження багатолікості художньої культури або різноманіття єдності. Але єдність ця повинна забезпечуватися не методологічними, технологічними або інформаційними (підкреслимо, – дуже важливими й необхідними) інтеграціями, а інтеграцією на засадах зростаючої на наших очах новітньої ціннісно-гуманістичної культурної парадигми – парадигми людської духовності, яка не нівелюючи універсальності, наповнювала б сучасний світ особистісними смислами. Саме тоді програма інтеграції до мистецької освіти буде спрямована у майбутнє, коли на незмірно вищому рівні, зберігаючи індивідуальне самовираження, людина буде не тільки представником певної спільноти – роду, племені, нації, а й представником усього людства.